

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografa
Brașov, piața mare nr. 30.
 Scrisorile nefrancate nu se
 primesc.
 Manuscrise nu se retrimite.
INSERATE
 se primesc la Administrațiunea în
 Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
 În Mena: la M. Dukas Nachf.,
 Nex. Augenthaler & Emerio Les-
 ner, Heinrich Schalek, A. Op-
 pelik Nachf., Anton Oppel.
 În Budapesta la A. V. Gold-
 berger, Ekstein Bernat, Iuliu
 Leopold (VII. Erssébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
 rie garmond pe o coloană 10
 bani pentru o publicare. Pu-
 blicități mai dese după tarife
 și învoială. — **RECLAME** pe
 pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVII.

„GAZETA“ iese în lumina și
 Abonamente pentru Austrii-Ungaria:
 Pe un an 24 cor., pe șase luni
 12 cor., pe trei luni 8 cor.
 Nr. 1 de Duminică 4 cor. pe an.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 Nr. 1 de Duminică 5 fr. pe an.
 Se prenumără la toate ofi-
 ciele poștale din țară și din
 afară și la d-nii colectori.
 Abonamentul pentru Brașov
 Administrațiunea, Piața mare,
 Târgul Inului Nr. 80. etagiu
 I.: Pe un an 20 cor., pe șase
 luni 10 cor., pe trei luni 6 cor.
 Cu dănuș în casă: Pe un an
 24 cor., pe șase luni 12 cor.,
 pe trei luni 8 cor. — Un sem-
 plar 10 bani. — Atât abona-
 mentele cât și inserțiunile
 sunt a se plăti înainte.

Nr. 54.

Brașov, Luni-Marti 9 (22) Martie.

1904.

Oglinda sistemului domnitor.

Din sinul poporului slovac al orașelului Tisoveț, comitatul Gömör și Kishont în Ungaria de miecă-nopțe, ni-se adresază rugarea de a da loc în colonele foiei noastre unei „jalbe publice“, cum o intitulă cei subscriși, ca și care mai caracteristică și mai semnificativă pentru sistemul ce domnește în Ungaria și pentru raporturile dintre guvernul ungar și naționalitățile n'am cetit până acuma; dér n'am cetit aici ceva mai nimicitor pentru acest sistem.

Inteligența din numitul orașel slovac, care, după datele mai nouă oficiale statistice numără 3959 locuitorii, între cari peste trei mii sunt Slovaci, ér restul de vr'o 5—600 Maghiari, stârue de 25 de ani, adecă tocmai de un pătrar de veac, ca să dobândescă aprobarea unui proiect de statute pentru o reuniune de cântări, ce vrea să-o înființeze — dér stârue în zadar, și după-ce în acest lung timp de 12-ori li-s'a respins rugarea, a 13-a oră li-se spune, de cătră un imputernicit al actualului ministru-președinte și de interne St. Tisza, că statutele nu pot fi provădute cu vidimarea guvernului, că cu alte cuvinte nu pot fi aprobate din cauză, că „tot aceea“ voiesc înființarea reuniunii de cântări, cari au inițiat'o acum 25 de ani, și că „tot spre acel scop secret“ voiesc să-o întemeieze.

Abstrăgând dela însuși faptul denegării aprobării, fără de nici o cauză întemeiată, timp de un quart de secol, prin care fapt se răstornă ori ce concept legal și constituțional cu fundul în sus, este grava defăimare, că înființarea acelei reuniuni musicale ar avé un scop secret, deci neiertat, care a rănit până la suflet pe cetățenii slovaci din Tisoveț. De aceea ei au hotărît de a-și lua refugiu la opiniunea publică din țără și din străinătate și de a protesta

în fața ei, în diferite limbi contra trătării ce o întâmpină din partea guvernului unguresc.

Jalba publică, ce conține această protestare și pe care o lăsam să urmeze mai jos, e destul de lămurită, și în deosebi pentru noi Români, cari suțerim alături cu celelalte naționalități nemaghiare de nedreptățile și de urgia sistemului de guvernare domnitor, destul de convingătoare și elocventă, decât ca să mai fie lipsă să adaugem séu să explicăm ceva din parte-ne.

Trebue să insistăm însă cu totă tăria asupra cererei categorice, ce se cuprinde în protestul din Tisoveț la adresa guvernului, ca adecă acest guvern să dea pe față ceea-ce pretinde a scoi despre „scopurile secrete“ ale amintiților cetățeni slovaci și să nu-i mai lase să sufere defăimări și ultragiu, de cumva în realitate n'ar avé nici o vină, cum ei afirmă cu totă tăria.

Sub nenorocita metodă de suspiționare și calumniare, cu care lucră sistemul dominant de 30 de ani, sufer tôte popórele nemaghiare atât de mult și sunt espuse la atâtea neajunsuri și barbare lovituri și încălcări a libertății și a drepturilor lor cetățenesci, încât totă opiniunea publică, neinfectată de deprinderile acele despotice, trebue să se pronunțe categoric în favorul jalbei de mai jos și să cêră unisono să se dea pe față pretinsa conjurațiune secretă din Tisoveț, decât există în adevăr.

ÉR decât nu există — ceea-ce noi din parte-ne credem firm, cu totă góna ce e pusă la cale în mod artificial de foile șoviniste, (cari se nchină volniciei când ea merge pe socóțela altor rasse), în contra pretinselor uneltiri panslaviste ale cărturarilor slovaci naționaliști — decât nu există, dîcem, acea conjurațiune, atunci să înceteze odată ilegalitatea,

volnicia și prigonirea tendențiosă a cetățenilor slovaci leali și iubitori de ordine și progres, să înceteze și să se țină odată semă de cătră guvern, care are să escute și să păzescă legile, de promisiunile și asigurările solemnele, ce le-a făcut și le face mereu șeful séu actual, că va veghia cu scumpătate ca să se respecte egalitatea cetățenilor înainte legii, fără de nici o deosebire!

Jalbă publică.

Cetățenii orașelului slovac Tisoveț, (Ungaria nordică) de 25 de ani de repețite ori s'au rugat de înaltul guvern regesc ungar, să le permită înființarea unei reuniuni de cântări.

Intr'adevăr, nu-i de priceput faptul, că un guvern, care se află în centrul Europei culle, să se porțe cu atâtea antipatie față de modestele nisuințe culturale ale numitului orașel slovac! În alte locuri nu numai că permite înființarea reuniunilor de acest soi, dér le și sprijinesc — și totuși înaltul guvern regesc ungar, în decurs de 25 de ani, ne-a respins rugarea înaintată în cestiunea înființării reuniunii de cântări nu mai puțin decât de 13 ori. De ce nu neesplică cauza pentru care nu ne permite?! Cetățenii orașului amintit în anul acesta pot serba jubileul trist de un pătrar de secol al rugării zadarnice.

Ultima noastră rugare a fost respinsă cu răspunsul:

„Nr. 127.500/III—1903: Obiectul: Statutele reuniunii de cântări din Tisoveț.—Publicului comitatelor Gömör-Kishont, în Rimaszombat. — Statutele nu au putut fi aprobate (láttamozható), pentru-că și în cazul de față e vorba despre înființarea unei reuniuni plănuite tot de același și în esență tot spre acel scop secret; și pentru-că aceste statute înaintate de repețite ori și sub diferite numiri, nici predecesorii mei în oficiu nu le-au aprobat. Budapesta în 2 Februarie 1904. Din încredințarea ministrului: Dr. Selley consilier ministerial“.

Înaltul guvern regesc ungar nu aduce nici un motiv legal, pe basa căruia ne-ar pute împedeca nisuințele noastre culturale netendențioase, și în special cultivarea ar-

tei musicale; căci unul dintre motivele aduse e de atare natură, încât nu depinde de la noi; ér celalalt nu corăspunde adevărului. Mii de scuse că trăim înecă! Noi să fim óre vinovați, decât suntem „aceiași“? Și nu corăspunde realității faptul, că noi pe lângă cultivarea artei musicale am avé și scopuri tainuite; precum nici aceea, că prin repețita înaintare a rugării noastre, am fi voit numai să incomodăm superioritățile; căci noi numai ne-am rugat — cum te rog! la Dumneșeu când îți lipsesc ceva.

În cazul de față, decât totuși am avé vre-un scop ascuns, am fi siliți să tăcem, fiind descoperiți. Nu putem însă tăce, căci n'avem nici un gând rău, simțim că ni-se face nedreptate atunci, când aceste nisuințe se par guvernului suspicioase; de aceea, sciindu-ne nevinovați, cutezăm să pășim în fața lumii și să rugăm pe înaltul guvern regesc ungar, să descopere pe cale publică prelinsele noastre scopuri secrete, precum și aceea, că de unde le scie — și noi tot pe cale publică vom răspunde.

Tisoveț, în 28 Februarie 1904.

Bozena Manica	Emerich Manica
Milina Sabó	Ioan Daxner
Elena Albini	Rudolf Manica
Margita Pekar	Dr. Samo Daxner
Olga Daxner	Samo Kriška
Olga Manica	Franc. Galát
Ludmila Daxner	Ludovik Kuchta
Maria Cipka	Stefan Dianiška
Maria Vester	Emil Pekar
Milica Rosiar	Carol Cipka
Eleonora Rosiar	Ioan Hudek
	Ioan Ferencik
	Gustav Dianiška
	Samo Kraus.

Brașov, 8 (21) Martie.

Dieta ungară a adoptat în ședința de Sâmbătă și în a treia ceterie proiectul de îndemnitare budgetară. După această s'a început îndată desbaterea generală asupra proiectelor contingentului de recruți pe 1904. Kossuthistul Bakonyi a vorbit contra proiectelor și a prezentat un proiect de rezoluțiune în cestiunea organizării armatei maghiare independente. Szederkenyi primindu-l, a prezentat și el un pro-

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

O noapte teribilă.

De Cehov.
(Fine.)

„Sicriul camaradului meu era de două-ori mai mare și îmbrăcămintea de colóre cafenie, îl făcea și mai lugubru.“

„Cum a ajuns el aici? Că a fost și acum o înșelăciune optică, acesta era acum imposibil să mă mai îndoiesc. Nu putea să se afle sicriuri în tóte casele! Invederat, că acesta era o bólă a nervilor mei; era o halucinațiune. Ori unde m'ași duce acum, voi vedé de sigur pretutindeni „lăcașul teribil al morței. Se vede că am perdut usul rațiunei, m'am îmbolnăvit de un fel de raclomanie; ér cauza n'am căutat'o departe, n'aveam decât să-mi amintesc ședința spiritistă și cuvintele lui Spinoza.“

„Am înebunit! cugetam cu spaimă, apucându-mé cu mâinile de cap. Dómnne! ce-i de făcut? Capul îmi svíonea, picioarele mi-se împleteceau. Plóia turna ca din

„cofă, vântul mă pătrundea, căci n'aveam pe mine nici șuba, nici căciula. Mi-a fost imposibil a mă întórce să le iau, acesta era peste puterile mele. Spaima mă cuprinsese cu totul. Pêrul mi-se făcuse măciuca în vârful capului, de pe față îmi curgeau sudori reci, deși mă convinsesem aprópe, că tóte n'au fost decât halucinațiune.“

„Ce era de făcut? urmă Panochidin. Înnebunisem și eram amenințat să receso. Din norocire îmi adusei aminte, că nu departe de fundacul întunecat, locuia un bun pretin al meu, promovat de curénd doctor și care fusese și el în acea nópte la ședința spiritistă. Mă grăbii să ajung la el. Pe atunci încă nu era însurat cu negustorésa cea bogată și locuia în etajul al cincelea al casei consilierului de stat Kladbicienski.“

„La Pogostov mi-a fost scris ca nervii mei să sufere o nouă tortură. Urcându-mé la el, auđii un vuet teribil. Sus fugea cine-va, băténd tare din picioare și isbind ușile. La mine! aud țipénd, țipet ce-ți rupea inima. La mine! Portar!“

„ÉR după un moment îmi iese ina-

„inte de sus o figură întunecósă, îmbrăcată în șubă și cu jobenul turtit.“

„Pogostov! strig eu, recunoscénd pe amicul meu. Tu ești? Ce s'a întâmplat cu tine? Ajungédu-mé Pogostov, se presce și mă apucă de mână în mod febril. Era fórte palid, răsufia greu și tremura. Ochii i-se mișcau în mod neliniștit, peptul i-se sbuciuma. — Tu ești Panochidin? întrebă el cu un glas întunecat. Óre tu ești? Ești palid, par'că ai eșit din mormént. Óre nu cumva ești și tu vre-o vedenie? O Dómnne! Ce teribil ești! Dér ce-i cu tine? De ești așa vênat la față?“

„O amice, lasă-mé să-mi vin în fire. Mă bucur, că te-am vêdut, decât ești tu în realitate și nu cum-va ești și tu vre-o halucinațiune. Blăstémata ședința spiritistă... Așa mi-a sdruncinat nervii, încât, închipuesce-ți, întorcédu-mé acasă, am vêdut la mine în cameră... un sicriu!“

„N'am cređut auđului meu și l'am rugat să-mi spună încă-odată.“

„Raclă, adevérată raclă! spuse doctorul, lăsându-se jos pe tréptă din cauza slăbiciunei!“

„Nu sunt poltron, dér și dracul în-

„su-și s'ar speria, decât după o ședință spiritistă s'ar páli în întunerec de o raclă.“

„Bolborosind și înecându-mé în vorbă, spusei doctorului despre raclele vêdute de mine.“

„Un minut ne uitărăm unul la altul cu mirare, apoi spre a ne convinge, decât nu suntem în halucinațiune, începusem a ne pișca unul pe altul.“

„Améndoi suferim de aceeași bólă — spuse doctorul — se vede că acum noi nu visăm și nu ne privim unul pe altul prin vis. De sigur, raclele, a mea și améndoú ale tale, nu sunt înșelăciune optică, ci ceva ce există în realitate. Ce-i de făcut acum?“

„Ședénd o oră întregă pe scara rece și perđédu-ne în fel de fel de presupuneri, ni-se făcuse frig și hotărîrăm să alungăm spaima nedemă și deșteptând servitorul, să plecăm în odaia doctorului. Am și făcut. Intrând, aprinsesem o lumfănar, și în adevăr zărim racla, îmbrăcată cu stofă albă de mătăsă, cu ciuouri și ornamente de aur. Servitorul își făcu în mod pios cruce.“

„Acum se póte afla — spuse docto-

iect de rezoluțiune cu privire la limba de serviciu și de comandă maghiară.

În ședința de ați, Luni, se urmărește desbaterea asupra contingentului de recruți pe 1904.

Wilhelm și Nicolae. Mare bucurie și entuziasm a produs în Rusia ultima scrisoare a împăratului Wilhelm către Țarul Nicolae. Ziarul „Nova Reforma” publică următorul pasagiū din această scrisoare:

Rusia — scrie împăratul Wilhelm — își poate trimite armata sa până la ultimul soldat pe câmpul de război cu cea mai mare liniște sufletească, de-orece Germania, vechiul ei prieten, în inima căreia trăiesc încă tradițiunile alianțelor trecute dintre cele două state, va apărea cu credință drepturile și interesele vecinului său.

Dacă scrisoarea conține într-adevăr pasagiul semnalat de ziarul amintit, atunci ea are o extremă importanță politică.

Războiul ruso-japonez și situațiunea din Balcani. Ziarul „Novoje Vremja” publică un interview pe care corespondentul său l-a avut cu contele Kapnist, ambasadorul Rusiei la Viena. El a asigurat, că conflictul ruso-japonez n'a influențat până acum decât favorabil asupra situațiunii din Balcani. Organizațiunile interioare și esteriore revoluționare macedonene au declarat, că nu voesc a împiedeca executarea reformelor. În momentul când se manifestă simpatii slave pentru Rusia, nu i se vor crea Rusiei dificultăți în Balcani. Dacă Sultanul nu execută reformele propuse, alții vor face alte propuneri. Sârta Sultanului stă în mâna lui.

Gravămenele Polonilor din Germania. În ședința de la 19 Martie a camerei prusiane, la ordinea zilei fiind bugetul cultelor, ministrul de culte Studt a declarat, că guvernul nu se poate abate de la principiile ce le-a urmat până acum în Silesia-superioară pe terenul instrucțiunii. Deputatul polon Korfanti s'a ridicat și a protestat contra bănelii, că Polonia ar face agitațiunii. Nu Polonia agită, ci Germania, care au silit pe copiii poloni să se germanizeze. Apoi a zis: Dați-ne școle polone, judecătorii polone, universitate polonă, și atunci poporul polon va merge alături de d-văstră.

În Reichstagul german a avut loc o discuție agitată în chestiunea abrogării §-ului 2 din legea numită a Iesuiților, rămasă în vigoare încă din timpul Kulturkampfului. Cancelarul Bülow a răspuns cu efect la interpelețiunile, ce i-s'au adresat.

Negociațiunile franco-englése. Ziarului „Figaro” i-se scrie cu data de 17 Martie din Londra din isvor autorizat des-

pre negociațiunile angajate între Foreign Office și ministerul frances de externe pentru a rezolvi diferite chestiuni coloniale pendente între cele două state:

Negociațiunile s'au început înainte de asta aprópe cu un an, când cu visita președintelui republicei în Anglia.

În schimbul unor facilități, pe cari Delcassé ar fi dispus a-le da în Egipt Marei Britanii, acesta s'ar desinteresa de Maroc. Bine înțeles, în privința Marocului ar trebui să se procedă de acord cu Spania.

În privința țerei noue, s'a recunoscut că Franța nu poate abandona vechile sale privilegii de cât în cazul când s'ar recunoșce armatorilor francesi libertatea absolută de pescuit. În schimbul renunțării la aceste drepturi câștigate prin tratate, Franța ar obține câteva teritorii în Africa, pentru a i-se asigura libertatea comunicațiunii între posesiunile franceze din Africa occidentală.

În sfârșit chestiunea Siamului încă se va rezolvi. Raporturile între Franța, Anglia și Siam sunt regulate prin convențiunea de la 1896, ale cărei dispozițiuni sunt destul de vage. Cele două guverne ar precisa acum mai exact aceste rapoarte în cadrul zonei, ce le este asignată.

Dece voturi. Sub titlul acesta „Figaro” de Vineri publică un entrefilet caustic la adresa guvernului Combes, care n'a întrunit decât o majoritate de 10 voturi (nu 19 cum s'a scris alaltăieri!) spre acoperirea declarațiunilor sale asupra interpelețiunii lui Millerand. Éta ce dice între altele „Figaro”:

„Atacat eri de Millerand, adevă de cătră unul din ómenii, cari l'au susținut timp îndelungat, și apărât de cătră un om, care mai are interes de a-l susține, adevă de cătră d-l Jaurès, președintele consiliului a obținut o majoritate de 10 voturi din cari 7 ale ministrilor!... D-l Combes se mulțumesc și cu atâta. Această majoritate însă n'ar fi fost suficientă altă dată nici lui Bourgeois, nici lui Méline, nici lui Brisson, spre a se menține la putere. „Blocul” nu ține, de cât de un fir! Dece voturi!”

Literatură și știință.

Sistema ortografică a limbii române

de
Nic. Densușianu.

(Urmare)*

Cât de mult țineau la fisionomia latină a cuvintelor erudiți Petru Maior și Timoteiū Cipariu, vedem din următoarele cuvinte ale lor.

Petru Maior scrie:

„Drept, că până vor scrie Românii cu litere Cirilicesci, care le întrebuințază

* A se vedé N-rii: 38, 40, 42, 4³, 44, 46, 48, 50, 52 ai „Gazetei Transilvaniei” din 1904 — și N-rii 246, 247, 248 din 1903.

„rul palid și tremurând — dacă racla e deșertă seu în ea... locuesce cine-va?”

„După o indecisiune lungă, care era bine înțelășă, doctorul se plecă și strindând dinții de frică și de așteptare, ridică capacul raclei. Ne uităm înăuntru și... raclea era deșertă.

„Nu era într'ensă nici un cadavru, dér în locu-i găsim o scrisoară cu conținutul următor:

„Dragă Pogostov! Tu știi că afacerea socrului meu au ajuns într'o stare próstă și decădută. S'a vîrît în datorii până n gât. Măne ori poimăne vor veni să facă inventarierea averei sale și una ca acésta ar ruina familia sa și pe a mea, ér onórea noastră, care pentru mine e mai presus de ori-ce, s'ar periclită. Conform cu hotărîrea consiliului de familie, ce l'am ținut eri, am decis să ascundem lucrurile cari sunt mai scumpe și mai de preț. Așa-dér de óre-ce averea noastră întrégă se compune din racle (tu știi, că el e constructor și antreprenor de racle și accesorii, cel mai bun în oraș), am decis să ascundem cele mai bune racle. Mă adresez cătră tine, ca la

„un bun amic, ajută-mă, și scapă pozițiunea și onórea noastră! În speranța, că ne vei ajuta să ne salvăm averea, îți trimit dragă, o racle, pe care te rog s'o ascunzi la tine și s'o păstrezi până la cererea din parte-ne. Fără ajutorul cunoscuților și amicilor, suntem morți. Sper că nu mă vei refusa, cu atât mai mult, că racle n'are să rămână la tine decât cel mult o săptămână. La toți pe cari îi consider ca adevărați amici, le-am trimis câte o racle și mă aștept la marinimia și noblețea inimilor lor. — Amicul care te iubesc, Ivan Celiustin.”

„După acésta pățanie, am stat bolnav vre-o trei luni de zile de sguduirea nervilor, ér amicul nostru, ginerile constructorului de racle, a scăpat onórea și averea sa și deja ține un birou de pompe funebre, face comerț cu racle și pietrii morméntale. Afacerile sale nu merg așa strălucit și eu tot mă tem, ca nu cumva într'o bună dimineță să mă trezesc un vre-un monument de marmură, seu vre-un catafalc lângă patul meu.”

G. N.

„Sérbit și Rușii și care cu acea violenție sunt băgate între Români, ca cu tot să se stingă limba română, noi o-dată nu vor fi vederóse cuvintele latine în limba română: lor atâta funingine au acoperit boerésca lor față și ca într'o négră capsă fără speranță de scăpare amar le țin închise! De câte ori mi s'au întemplat mie, de îndoindu-mă de vre-un cuvânt, óre Latinesc este; cât l'am scris cu slove seu litere Latine, îndată cu strălucire i se vedu Latina lui față, și părea că ride asupra mea de bucurie, că l'am scăpat din slăvie, și de calicele Cirilicesci pe-tece!”

În aceeași formă se exprimă Cipariu:

„Până ce scriam cu litere ciriliane, limba românescă era acoperită sub ele, așa cât în afară nu avea față de limbă română-latină, ci de limbă slavică... Însă acum după ce începem să scriem cu litere latine, vélul, ce acoperia fața limbii românesci, cădu de-odată de pre ea, precum cade vélul miresele orientale în ziua nunții dinaintea ochilor bărbaților sei.”

Latinii încă nu aveau litere corespundătoare pentru toate sunetele limbii; ei încă erau siliți să scrie în o formă și să pronunțe în altă formă. Ast-fel litera a, după cum ne spune gramaticul Priscian, avea în limba latină mai mult de dece sunete.*

Ér Quintilian scrie:

„Este sigur, că există un sunet intermediar între u și i, fiind-că noi nu pronunțăm optimum ca opimum, ér în cuvântul herenu se aude deplin nici e nici i... Ce să dicem despre cuvintele vortices și versus și alte cuvinte asemenea acestora, în cari, după cum se spune, Scipio Africanul a fost cel de întâiū, care a schimbat pe o în e. Ce să dicem despre cuvintele, cari se scriu altmintrelea de cum se pronunță.”

În fine în limba italiană încă există o mulțime infinită de sunete închise, deschise, mixte, indefinite, cari pun pe filologi la îndoielă, că la ce grupă de vocale ori consonante aparțin. Însă aceste variațiuni rămân neînsemnate în modul de scriere al limbii italiene, spre a nu întunece forma și înțelesul cuvintelor.

„11. În vorbele flexibile să se conserve u final cu semnul scurtării, acolo unde se aude pe jumătate, sau nu se aude de loc, d. e. omă bună, lucrulū, plecū, faciū, și.”

Acésta regulă a fost modificată în sesiunea anului 1895, primindu-se părerea Comisiunii ortografice:

„u scurt se va elimina în toate casurile, unde nu se aude. Vom scrie dar: om, bun, vedeam, lucrăm.” (Analele Acad. rom. Vol. XVII. Sect. II, p. 183. Vol. XVI, Sect. II, p. 278. Vol. II, Sect. II, p. 420).

Scrierea lui u final, cu seu fără semnul scurtării, a format caracterul distinctiv al ortografiei române cu litere latine de la a. 1825 până la a. 1880.

Încă cei de întâiū literați români, cari se ocupară cu legile gramaticale ale limbii române, simțiră necesitatea, ca să adauge un u final la cuvintele flexibile terminate în consonante, pe cari Românii din Dacia Aureliană l'au păstrat, dar care în limba noastră nu se mai aude, de cât numai când i-se adauge articolul definit seu pronumele. D. e. domnū, domnul, vedū, vedu-te.

În acésta privință Petru Maior scrie:

„Sfârșindu-se toate cuvintele limbii Latină poporană în vocale, învătății Latinilor, au începutū, urmând Grecilor, a

* Lexicon valachico-latino-hungarico-germanicum. Buda, 1825, p. 72.

* Archivu pentru istoria și filologia. An. 1867, p. 8.

* Prisciani Grammatici Institutionum grammaticarum lib. I. 3.

* Quintilliani Orat. Instit. lib. I. c. 4 și 6: Quid? quae scribuntur aliter, quam enunciantur?

„adauge la capetul unelor cuvinte consonante. Fundamentul meu de a crede că toate cuvintele mai de mult ale limbii Latină se sfirșesc în vocale, este, că nu numai în limba Italiană. ci și în limba Română... toate cuvintele astădi se sfirșesc în vocale... La Români, dic, cei din Dacia lui Aurelianu până astă-di toate cuvintele se sfirșesc în vocală, ca și la Italiani; érá la cei din Dacia lui Traianu de multe ori se lasă afară vocala u cea din sfirsitu, drept aceea multe cuvinte la acesti se sfirșesc în consonantă. Totuși mosii Românilor puseră în scriptură lângă o consonantă ca acésta Cirilicescul k, care nu are nici un sonu spre semnu, că acest loc e a vocalei u⁵). Ma, un cuvântu ca acestu, de se va împreuna cu artículu definitu, seu cu altă părțică, aceeași vocală se aduce înapoi la locul ei, pentru esemplu: Român, Românul; Grec, Grecul; dând, dându-ne; rugând, rugându-te.”

Acéași sistemă ortografică cu u final a urmat-o și Cipariu, ale cărui studii asupra limbii au format o adevărată epocă în literatura română.

Societatea academică adoptase și sancționase în a. 1867 acest mod de scriere.

Éta cum se exprimă învățatul G. Munteanu în sesiunea generală a societății academice dela 1867 cu privire la necesitatea lui u final în ortografia română:

„Au început unii a lăpăda pe u scurt seu finale, dar nu se vede nici o rațiune de gramatică — poate economia — ce ar pute motivă și scusa acésta înnoitură în scriere. Noi să-l conservăm anume în declinațiune și conjugare. Că-ci întâiū u scurt este o necesitate gramaticală; fără u nu se pot clasifica numele la gen de pre (după terminațiune, nu se pot distinge formele de conjugare. Apoi cine lăpăda pe u scurt, ar trebui ca să fie consecințe, să lăpăde și pe i ?), ceea ce dacă ar face, am face imposibilă declinarea numelui și conjugarea verbului.”

În același sens se exprimă Cipariu.

„Este óre iertat” — dice dînsul — „a lua în literatură de principiū și economia literelor, judece, care cum: place — noi dicem că u finale, stă în atare legătură cu i finale, și corelațiunea lor e atât de mare, cât amândoi caută să sté, au să cadă; și dacă economia, cere să lăpădam pe u finale, nu mai avem cauză de a reține și pe i finale. În fine dacă economia e un motiv atât de putinte pentru lăpădarea unei litere, nu ved cauza pentru ce să nu lăpădam seu vocalele toate ca orientalii, seu încă și consonanții, și să adoptăm stenografică.”

(Va urma.)

Noua acțiune de împăcare în Austria.

Cetitorii noștri știu, că la inițiativa Polonilor din Galiția s'a început o acțiune pentru a se stabili o înțelegere între Cehii și Germanii din Boemia, cu scop de a pune capet obstrucțiunii și stării anormale parlamentare. Acésta acțiune nu s'a inaugurat fără de seirea comisiunii de patru, ce representă partidele germane (afară de pangermani) și fără de consimțământul lui Koerber.

În privința acésta e interesant a cunoșce atitudinea pangermanilor.

⁵) În codicele Voronețian scris între anii 1505—1525 ne apare aprópe peste tot locul u final întreg, d. e.: argintu sau aurul sau veșmente nece de la urulu (unulu) namu jeluitu.

⁶) Lexicon valachico-latino-hungarico-germanicum. Buda, 1825, p. 81—82.

⁷) A se avé în vedere spre esemplu forma: binefacător (binefacătoriū).

⁸) Annalele Societății academice române, Seria I. Tom. I, pag. 42—43.

⁹) Archivu pentru istoria și filologia. An. 1867 p. 7.

Deputații pangermani *Schönerer*, *Dr. Bareuther* și *Iro* au adresat în ședința de Sâmbătă a Reichsrathului ministrului președinte o interpelație de următorul conținut:

„S'a răspândit cu insistență din ce în ce mai mare svonul, că așa numitele partide mari germane din Reichsrath (în înțelegere secretă cu guvernul) nu vor face opoziție serioasă postulatului Cehilor de a introduce *limba cehică ca limba oficială internă*. Față cu aceste svonuri, uniunea pangermană (Alldeutsche Vereinigung) declară, că va înfiera pe ori-ce German și în special pe ori-ce deputat german ca pe un *trădător conștient al intereselor poporului*, decât direct sau indirect ar aproba numitul postulat al Cehilor. Acest postulat alcătuia o parte din ordinele forțate de limbă ale lui Baden, un postulat din cauza căruia s'a vărsat sânge german și a cărui acordare limitază teritoriul limbei germane, ca limbă a statului și formeză o etapă a dreptului de stat boem.

„Uniunea pangermană declară totodată, că nu va lăsa neintrebuițat nici un mijloc, spre a împedea acest postulat al Cehilor. Interpelăm deci:

1) Are guvernul în adevăr intențiunea, spre a obține un armistițiu cu obstrucția Cehilor, de a ademeni așa numitele partide mari germane, ca să tradeze interesele poporului german? S'eu are gând guvernul, ca spre mulcomirea obstrucției frivole a Cehilor, să octroieze în câteva districte din Boemia limba cehă ca limbă oficială internă, abusând în mod anticonstituțional de § 14?

2) Cunoșce guvernul dispozițiile momentane ale poporului german? Și nu se îngrozește de evenimentele, pe cari nimeni nu le poate prevedea și cari ar urma negreșit în mijlocul poporului german drept consecință a unei asemenea octroi?

Diarul „*Folitik*“ din Praga dă în cestiunea aceasta, că ministrul președinte *Koerber* a fost deja de câteva ori în situații periculoase și în tot-deuna a știut să se salveze. Acuma vră să scape pe tema împăcării ceho-germane. Forțe bine! Deputații cehi se vor duce și de astă-dată la consfățuirii, d'ér în acest timp parlamentul trebuie să se închidă, ér Cehii p'ote vor cere óre-cari garanții, că negocierile vor fi serioase.

SCIRILE DILEI.

— 8 Martie v.

Asociațiunea meseriașilor români din Brașov și-a ținut erii în 20 Martie, órele 3 p. m., adunarea generală în localul său din Strada Orfanilor. Adunarea a deschis-o d-l Eugen *Precep*, v.-președintele Asociațiunii. D-l secretar *R. Fratăș* a dat cetire raportului comitetului, după care s'a cetit scrisórea d-lui *N. P. Petrescu*, director la „*Cordiana*“ în Fofeldea, care în termeni călduroși își ia rămas bun de la Asociațiunea, pe care atâtăni ani a condus-o cu zel neobosit. Din raportul casei, cetit de d-l *Murároiu*, s'a văđut cu multă claritate gestiunea financiară condusă după o anumită comptabilitate stabilită de d-l profesor *Panțu* și *Murároiu*. Cetindu-se apoi raportul censorilor, din care reiese, că tóte s'au aflat în cea mai bună regulă, comitetului i-se dă absolutoriu. După această s'a suspendat ședința, pentru ca comitetul să se reconstitue conform statutelor. S'au ales 2 membrii noi suplenți în persoanele domnilor: *Dr. C. Lacea* profesor și *Ioan Voicu*, măestru-zidar. Comitetul și-a ales președinte, în locul d-lui *N. P. Petrescu*, pe d-l *Petru Pop*, jude de tribunal în pensie, care a rostit un discurs călduros, vorbind de dificultățile, cu cari are să se lupte președintele unei asemenea societăți și promițând, că va lucra din tótă inima pentru înaintarea Asociațiunii. În această lucrare apelază nu numai la spriginul membrilor din comitet cu ca. i de 4 ani lucréză împreună, ci și la spriginul tuturor membrilor Asociațiunii. În locul d-lui *Vas. Popovici* a fost ales controlor d-l *Ilie Savu*, comerciant. Asupra acestei adunări vom reveni mai pe larg.

Sistemisarea salarelor profesorilor comunali și confesionali. „*Magyar Nemzet*“ anunță următoarele: În ministerul

de culte se pregătesce proiectul despre sistemisarea salarelor profesorilor comunali și confesionali. În afacerea aceasta se va ține în curând o conferință presidată de consilierul de secție *Dr. Boncz Ödön*, la care delegații profesorilor de la numitele școle își vor espune gravamentele.

Conscriere. Din partea magistratului orașului Brașov primim încunoscințarea, că în zilele de la 22—30 Martie se va face conscrierea tuturor cetățenilor ungarî locuitori ai orașului, cari au implinit 20 de ani de etate. Conscrierea această se face în vederea proiectatei reforme electorale, și conscriitorii vor umbra din casă în casă. Conscrierea se va face de mâne, Marți, începând și se referă a) la relațiile personale ale cetățonului: numele, locuința, anul născerei, ocupațiunea, limba maternă, gradul de cultură și că respectivul este alegător de deputat seu nu. fie aici seu în alt oraș, ori comună; b) Mai departe, conscrierea se referă la dările directe de stat prescriese seu și numai propuse pe anul 1903, anume: darea de pământ, darea de casă socotită după chirie, seu darea de clasă, darea de venit cl. I, II, III și IV, darea minieră, darea după interese și rente; c) În fine conscrierea se referă și la proprietatea de pământ a fie-cărui individ. Datele adunate pe calea această nu pot fi întrebuițate, decât spre scopul arătat și cel ce abuzeză de ele, ori le dă altuia, seu le publică fără autorisare va fi aspru pedepsit. De asemenea se pedepsește acela, care cu intențiune dă date false, seu necorecte, ori refuză fasiunea. Cei interesați sunt invitați deci și pe această cale, ca la întrebările comisariilor însărcinați cu conscrierea, să dea răspunsuri corecte, eventual să înscrie datele ce li-se cer în foilețele statistice.

Sinod archidieceșan în Blăși. „Unirea“ aduce scirea următoare: „Sinodul archidieceșan e convocat de Escelența Sa Mitropolitul, pe Marți, după Dumineca Samarinenii, 10 Maiă. Convocarea se face la dorința clerului archidieceșan pentru regularea dotațiunii preoților.“

Comandantul corpului de armată XII, FZM Emil Probst va veni săptămâna această în Brașov, ca să țină revista de primăvară asupra trupelor de aici.

O mină nouă de aur în Ungaria. Din Oravița se scrie, că antreprenorul de mine *A. Kukacskey* a dat în comuna *Maidan* peste o mină de aur foarte bogată.

Studentii creștini de la universitatea din Budapesta au prezentat un memoriu rectorului *Heinrich* cu privire la atârnuarea crucifixelor în salele universității, precum și la crearea unei catedre pentru filosofia creștinescă. Alaltăeri s'era studenții s'au întrunit la o cină comună, la care au luat parte mai mulți deputați din partidul popular.

Donă fete arse. La școla civilă din Buda-veche, elevele au aranjat o serbare în onórea directorului lor *Iosif Gööz*. Când se pregăteau pentru tablourile vivante, hainele ușóre ale elevelor *Irma Wittek* și *Etelka Weiss* s'au aprins dintr-o lampă de spirt. Amândouă au fost transportate la spital, unde cea dintâi a și murit în urma rănilor grave.

Militare. Pe ziua de 16 Martie d-l sublocotent *Petru Ionescu* de la batalionul 24 de vânători a fost transferat la reg. 3 al vânătorilor imperiali tiroleși. — D-l *George Voina* cadet sergent-major în rezervă la reg. de inf „*Fr. Wilhelm* Mare duce de Baden“ Nr. 50, la cererea proprie a fost congediat din armată în virtutea §. 64 al legii apărării.

300 de botnițe. Un industriaș din Viena a comunicat președintelui „*Reichsrath*“-ului, că a fabricat și a adus 300 de botnițe, ce i-s'au comandat. Președintele neavând nici o cunoscință despre lucrul acesta, a declarat, că el n'a făcut o astfel de comandă. Bietul industriaș păcălit, și-a luat botnițele și le a dus acasă. — Próstă glumă.

Accident mortal. *Viceconsulul român* din Petersburg *Emil Teodorescu* urcându-se cu ascensorul în etajul al treilea al ambasadei rusești, a căđut din acesta în adâncime, rămânând mort.

Cui i place să aibă grădina frumósă cu flori și cu legume, să cumpere semințele de la *Edmund Mauthner* în Budapesta, strada *Rottenbiller* Nr. 33. Această firmă trimite la cerere franco Catalog ilustrat cu 226 pagini, care conține, afară de semințele escelente de o reputație universală, și o mulțime de novități de flori interesante.

Din Bucovina.

Scirile, cari ne sosesc din Bucovina ne fac impresia, că frații noștri bucovineni încep să se reculegă de sub loviturile luptei, care i-a sbuciumat atât de mult în decursul lunilor trecute, și că s'a pornit o mișoare sănătoasă, care are drept țintă organizarea vieții publice române din Bucovina. Scim, că după demascarea machinațiunilor pseudo-democrațiilor *Onciul* și *Fl. Lupu* în dieta Bucovinei, clubul dietal român în frunte cu presidentul partidului popular român *Dr. Iancu Flondor*, a inaugurat o serie de întruniri publice în diferitele centre românesce ale Bucovinei cu scop de a pipăi pulsul opiniunii publice și a reorganisa viața publică în Bucovina.

La adunarea clubului dietal român, care s'a ținut la începutul acestui an în Rădăuți, s'a prezentat un proiect de statut pentru înființarea unei „*Societăți culturale-economice române din Bucovina*“. Această societate are de scop răspândirea culturii în popor, ridicarea stării agricole și desvoltarea comericiului și a industriei la poporul român. În privința culturală, va căuta societatea această să sprijinească numeroasele cabinete de lectură și bibliotecile școlare și populare cu cărți și diare correspunđătoare. În ce privește promovarea stării agricole, societatea va înființa în zilele de Dumineci cursuri pentru adulți la școlile populare, pentru a introduce tineretul în cunoscințele economice, comerciale și de meserii. În privința comericiului societatea va înființa prin diferitele districte societăți de consum, cari vor avea menirea de a vinde articolele de comericiu comercianților mici dela țără. Societatea va mai trimite pe spesele sale copii români pe la școlile comerciale, cari după absolvarea studiilor se vor întórcé în țără, și vor intra în serviciul societății.

Societatea, care se va înființa, este fără îndoială de mare importanță pentru frații noștri din Bucovina, și dorim ca această instituțiune cultural-economică să se înființeze cât mai curând și să realizeze speranțele, cari sunt legate de ea.

O petiție adresată împératului Wilhelm.

Diarul „*Breslauer Ztg*“ publică textul petiției, pe care a adresat-o tómnă trecută consilierul de justiție și președinte al camerei advocațiilor din Breslau, d-nul *Ernst Feige* împératului german. Éta ce dăce *Feige* în petiția sa:

„Fiul meu cel mai mare, *Ernst Feige*, student în drept, acum câte-va zile și-a terminat anul de voluntar la reg. 6 silesian de artilerie. El n'a obținut nici gradul de subofițer, nici calificația de ofițer în rezervă, deși a avut conduită ireproșabilă și și-a făcut serviciul, ca ori care altul din camaradii săi. El este însă jidov. Această nedreptățire o simt cu atât mai mult, cu cât și eu am luat parte în războiul contra Francesilor, am fost decorat cu medalia pentru vitejie și am fost avansat ofițer. Posiția ce o am și stima de care mă bucur în societate, își permit să-mi consider onórea de egală cu onórea acelor, ai căror fi au fost considerați vrednici să fie primiți în corpul ofițeresc. În zădar m'aș adresa unei alte persoane înalte. Numai *M. V.* puteți să puneți capăt, ori să mențineți și pe mai departe starea actuală, care lovesce o clasă întregă de ómeni cu ódiul disprețului. Ca cetățean credincios și fost soldat mă adresez Maj. Vóstre cu rugăminte, să puneți capăt acestei desconsiderațiuni supărătoare și nemeritate.“

Feige a primit de la comandantul corpului de armată 6 un răspuns datat din 20 Oct. 1903 și semnat de v. *Worsch* în care se răspunde următoarele:

„Petiția D-vóstră adresată *M. Sale* în cestiunea neavansării fiului D-vóstré, la

ordin prea înalt a fost transpusă la acest comandament spre anchetare. În urma anchetei făcute, Vă înscințez, că fiul *DV.* n'a fost avansat, fiind-că n'a satisfăcut condițiunile cerute pentru a fi avansat.“

Feige nu s'a mulțumit cu acest răspuns evasiv, și a adresat împératului o nouă petiție, relevând că nu e vorba numai de fiul său, ci de jidovi peste tot, cari de o întregă serie de ani n'au mai fost învredniciți a fi avansați.

La această a doua petiție însă, *Feige* n'a primit răspuns.

ULTIME SCIRI.

Berlin, 20 Martie. „*Nordd. Allg. Zeitung*“ califică drept evenimentul cel mai remarcabil al războiului probabila eșire a escadrei cuirasate ruse din *Port-Arthur*. pentru a-se uni cu escadra de la *Wladiwostok*. Prin această se sporesce capacitatea de acțiune a armatelor rusești în mod esențial.

Petersburg, 20 Martie. Din parte competentă se anunță, că înaintarea Japoneseilor în *Corea* se face cu mare greutate.

După sciri private din *Peking*, *China* ar ave intențiunea să rupă neutralitatea și să trecă pe partea Japoniei, întrând și ea în războiă contra Rusiei.

Petersburg, 20 Martie. Până acum nu se confirmă scirea, că generalul *Macaroff* ar fi eșit cu flota din *Port-Arthur*. Nu se scie cu siguranță nici aceea, că escadra din *Wladiwostok* a părăsit portul pentru o destinație necunoscută.

Diverse.

Cazacii. Cazacul seu cosacul este un războinic din naștere. El eșecută într'un mod firesc fără a avea nevoie de multă învățatură, tururi de forță pe care călăreții de meserie și de circ nu pot să le eșecute, seu le trebuie ani întregi de eșerciții. A se ține drept în picioare pe un cal în galop, a se apleca din fugă, fără a scóte picioarele din scări, pentru a ridica de jos o monedă, acestea sunt simple jocuri pentru călărețul cazac.

Acești soldați cari ar pute rivalisa cu jockey din ipodrom seu cu călăreții din circ, sunt tăcuți și ascultători.

Cazacul este „cânel de vânătoare“ al armatei. El dibuesce locul inamicului, și la nevoie el scie cum să se ascundă cu calul împreună pentru a se face invisibil față de inamic.

Locul de origine al Cazacilor sunt bordurile riului *Dnjepr* și *Don*, — și de aci s'au răspândit în platourile din *Pamir* și în *Transbaikalia*.

Aducem la cunoscința tuturor ru-deniilor, amicilor și cunoscúților, în loc de altă încunoscințare, că prea iubita consórtă respective mamă și fiică

Rosina Bergel,
soție de birtaș

după grele suferințe a încetat din viață erii la 3 óre dimineța în etate de 32 ani.

Rămășițele pămâtesce ale soumpei decedate au fost aședate spre vecinica odihnă în 21 Martie la 4 óre p. m. din casa proprie strada pietii în cimiteriul ev. din *Codlea*.

Jalnica familie.

POSTA REDACȚIUNEL

Visag. Ordinul ministrului de comericiu referitor la cărțile postale ilustrate pórtă data 22 Decembrie 1903 și nr. 76.265. Credem, că trebuie să se afe la ori care oficiu postal.

Proprietar: *Dr. Aurel Mureșianu.*

Redactor responsabil *Traian H. Pop.*

Dela „Tipografia A. Mureșianu“ din Brașov,

se pot procura următoarele cărți:

(La cărțile aici înșirate este a se mai adăuga pe lângă portul postal arătat, încă 2) bani pentru recomandare.)

Cărți pentru comercianți și funcționarii de bancă:

Introducere în contabilitate și contabilitatea în partidă simplă, de I. C. Panțu. O carte bună pentru a învăța cu ușurință contabilitatea. Pagini I—VII + 313. Preț 2 cor. (+ 20 b. p.)

„Curs complet de corespondența comercială“ de I. C. Panțu. Conține modele de circulare, scrisori de informații, recomandări și acreditive; scrisori în comerțul de mărfuri, comisiune și expedițiune; cestiuni cambiale, afaceri cu efecte, monede, cupoane etc. Preț 3 cor. 20 b. (+ 20 b. p.)

Al doilea capitol din contabilitatea dublă, de I. C. Panțu. Această broșură conține: *afacerile de credit cambial și afacerile de bancă.* Preț broș. 2 corone (+ 10 bani porto).

Scriseri economice.

Manual complet de agricultură rațională, de Dr. George Maior, profesor de agricultură la școala superioară de la Ferăstrău și la Seminarul Nifon Metropolitan din București. Cartea cuprinde patru volume:

Vol. I. Agrologia, sėu Agricultura generală. 34 cőle de tipar cu 217 figuri în text. Carte didactică aprobată de On. Minister de Agricultură al Romăniei cu decizia Nr. 2078 din 1897. Costă 5 corone.

Vol. II. Fitotehnia, sėu cultura specială a plantelor, 38 cőle de tipar cu 202 figuri în text. Carte premiată de Academia Română cu premiul Nasturel-Herescu în sesiunea 1899. Costă 8 corone.

Vol. III. Zootehnia, sėu Cultura generală și specială a vitelor cornute, dimpreună cu lănăria și lăptăria, 49 cőle de tipar cu 225 figuri în text. Costă 8 corone.

Vol. IV. Economia Rurală, sėu organizatiunea și administrarea moșilor mari și mici. Costă 8 corone

Cartea d-lui prof. Maior se deosebește esențial de lucrările de acest fel apărute până acuma în limba și literatura română prin aceea, că este prima lucrare completă pe terenul agronomiei în limba noastră, care tratăză toate cestiunile cele mai mari ca și pe cele mici privitoare la agricultura română din toate țările locuite de Români, pe baza progreselor actuale ale științei și tehnicii agricole moderne. Ea ia serios concurența cu cele mai bune lucrări apărute până acum în limbile culte germană, franceză etc.

Economia pentru școlile populare compusă de Teodor Roșu, învățător la școala principală română din Lăpușul-Unguresc. Ediț. a doua. Preț 60 b. (pl. 5 b. port.)

Despre influința împrejurărilor asupra acțiunilor și deprinderilor animalelor de Lamarek, cu un studiu asupra lui Lamarek de Panaite Iosin. Preț 50 b. pl. 10 b. porto.

România agricolă, studiu economic de Dr. George Maior, profesor de agricultură și fost estimator expert la banca agricolă. Motto: „Sărăc în țără săracă“. Eminescu. Preț 2 cor. plus 10 b. porto.

„Cartea Plugarilor“ sėu povestiri economice despre grădinarit, economia câmpului, creșterea vitelor etc. scrisă de Ioan Georgescu. 90 pag. Form. 8° costă 50 b. (+ 6 b. porto.)

Insoțirile de credit împreună cu insoțiri de consum, de vânzare, de viieri, de lăptărie etc. Indreptare practică pentru înființarea și conducerea de astfel de însoțiri, de F. W. Raiffeisen. Edițiunea a V-a Trad. de Dr. A. Brode. Editura Reuniunii rom. de agricultură din comit. Sibiuului. Conține 227 pag. costă cor. 1.60 (+ porto 20 bani.)

Grădina de legume, de Ioan F. Negruțiu, profesor în Blășiș. Pentru poporul nostru, scrierea d-lui prof. Negruțiu, e de cel mai mare folos practic. Costă 50 b. (plus 5 b. porto).

Îmbunătățirea stării sătenuiului, de Gr. G. Peucescu. Preț 50 bani (pl. porto 5 b.)

„Cultura și îngrijirea grăului“, de I. F. Negruțiu. Pr. 14 b. (plus porto 5 b.)

„Economia“, pentru școlile populare, de Teodor Roșu. Preț 60 bani (plus porto 5 b.)

Abonamente la

„Gazeta Transilvaniei“ se pot face ori și când pe timp mai îndelungat sėu lunare.

»Romana«

este titlul broșurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureșianu, cu descrierea și explicarea dansului nostru de salon

„Romana“ dans de colună în 5 figuri. *Descrișă și explicată împreună cu muzica ei, după compunerea ei originală.* Cu o introducere („în loc de prefață“) de *Tunaru din Dumbrău.* Popa. — Tipografia Aurel Mureșianu, Brașov 1903.

A trecut deja o jumătate de secol, de când, în epoca rededeptării noastre naționale, s'a compus și înființat în Brașov „Romana“, unicul dans de colună român. În ierna anului 1901, cu ocaziunea jubileului de 50 de ani de la fondarea Reuniunii femeilor române, s'a serbat la balul festiv ce s'a dat în Brașov cu ocaziunea acēsta și jubileul de 50 de ani al „Romaneilor“. La acest jubileu vre-o 20 de părechii, damele purtând costum național, au jucat „Romana“ jubilară, adevă au executat acest dans în tocmă după regulile și prescrierile originale, cum s'a executat înainte cu 50 de ani la primul bal al „Reuniunii“.

Autorul broșurei explică „Romana“ în strinsă legătură cu muzica ei după aceste reguli și prescrieri originale, fără abaterile și erorile, ce cu timpul s'au furisat în acest dans. (Explicarea figurilor o face alături și în limba germană.)

Meritul autorului broșurei mai sus anunțate este, că a fixat regulile originale ale „Romaneilor“, ca ori și unde în ținuturile și țările locuite de Români acest dans de colună român sė potă fi studiat și jucat cum se cade și uniform. De aceea a adăus la finea broșurei și textul frumoșei și străgătorei muzice a „Romaneilor“, explicând printre note toate mișcările dansului după taotele muzicii. Pe lângă popularitatea, de care se bucură dansul „Romana“ pretutindenți între noi, a fost tot-deuna o dorință viuă a publicului nostru de a vedē jucându-se bine, exact și uniform. Credem, că broșura de față, care face istoricul și descrierea figurilor dansului cu multă îngrijire și acurateță, va satisface pe deplin dorinței generale.

Broșura este în cuart mare, hârtie fină și tipar elegant, cu adausul unei cőle de note (muzica „Romaneilor“ cu explicări) și costă numai 2 cor. 50 bani (plus 5 bani porto-postal) pentru România 3 lei.

„Romana“ se pőte procura de la tipografia A. Mureșianu, Brașov.

Cursul la bursa din Viena.

Din 19 Martie n. 1904

Renta ung. de aur 4%	118.05
Renta de corone ung. 4%	97.95
Impr. căil. fer. ung. în aur 3 1/2%	89.70
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	98.—
Bonuri rurale croate-slavone	—
Impr. ung. cu premii	208.50
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	166.50
Renta de hârtie austr.	99.50
Renta de argint austr.	99.60
Renta de aur austr.	119.15
Rente de corone austr. 4%	99.45
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	91.10
Losuri din 1860.	151.85
Acții de-ale Băncei austro-ungară	16.06
Acții de-ale Băncei ung. de credit	764.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit	644.50
Napoleondori	19.09
Mărci imperiale germane	117.40
London vista	239.95
Paris vista	95.52 1/2
Note italiene	95.05

Berea

„Pilsner Urquell“

se vinde numai în **Restaurantul dela Schwatzburg și dela Reduță.**

Representanța Berăriei **„Bürgerliches Bräuhaus“** pentru Transilvania.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 10 fil. se vinde la **Eremias Nepoții.**

Cursul pieței Brașov.

Din 20 Martie. n. 1904.

Banonot rom. Cump.	18.94	Vënd.	19.—
Argint român.	18.80		18.90
Napoleond'ori.	19.04		19.10

Galbenț	11.20		11.30
Roble Rusescoi	2.54		2.55
Mărci germane	117.40		117.46
Lire turcesci	21.40		21.50
Sreis. fonc. Albina 5%	101.—		102.—

CASA

de vânzare ori de închiriat, In piața Prundului nr. 5, este de închiriat eventual de vânzare. Poziția cea mai bună.

Informații mai de aproape se dau în strada Căpitanului nr. 12, în drēpra.

Se caută o cassă Wertheimiană folosită — de mărime mijlocie.

Cei ce doresc a vinde o astfel de cassă, binevoescă a se adresa la Administrațiunea „Gazetei Trans.“

Fondată 1835.

IN CINSTE, fără nici o plată, capătă ori și cine, care cumpără dela mine ciasornic veritabil american

Nicke-Anker

ROSKOPF-REMONTOIR ciasornic antimagnetic.

Intocmit ca desenu, un lanț Silberin-Panzer cu verigă de siguranță, carabină și etui de piele pentru ciasornic gratis. Ciasornicul Anker Roskopf-Remontoir cu cadran emailat patent, Capac patent nickel, în 36 ore odata tras, mers regulat precis, este cel mai bun ciasornic de strapă din câte există, în urma rezistenței și umbletului regulat. Cu deosebire de recomandat D-lor ces. și reg. ofițeri, amployați dela căile ferate, conducteri, mașiniști, finanți și pentru fie-cine, care are lipsă de un ciasornic bun.

Ciasornicul costă numai corone 5.50 b. împreună cu lanț și etui. La cumpărare de 4 ciasornice 5 cor. unul. Pentru umblat precis 5 ani garanție. In cas decă nu convine se dau banii îndarăt. Trimiterea se face **cu Rambursă** de Representanța generală a fabricelor de ciasornice americane sub firma **I. H. RABINOVICZ, WIEN VII, Lindengasse 2/35.** Liferantul Reuniunii amployaților cer. reg. din Austria. 2-3

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Tērgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provēdut cu cele mai bune mijlőce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a putē esecuta **ori-ce comande** cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE IN AUR, ARGINT ȘI COLORI.	REGISTRE ȘI IMPRIMATE pentru toate speciile de serviciuri.
CĂRȚI DE ȘCIINȚA, LITERATURĂ ȘI DIDACTICE	BILANȚURI. <i>Compturi, Adrese, Circulare, Scrisori.</i>
STATUTE.	<i>Couverts, in toată mărimea.</i>
FOI PERIODICE.	TARIFE COMERCIALE, INDUSTRIALE, de HOTELURI și RESTAURANTE.
BILETE DE VISITĂ DIFERITE FORMATE.	PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE
PROGRAME ELEGANTE.	BILETE DE INMORMENTARI.
BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.	
ANUNȚURI.	

Comandele eventuale se primesc în biuorul tipografiei, Brașov Tērgul Inului Nr. 30, în giul, înderept în curte. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la **Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.**

A V I S.

Prenumerățiile la „Gazeta Transilvaniei“ se pot face și re-inoi ori și când la 1-ma și 15 a fie-cărei luni.

Domnii abonenți sė binevoiască a arăta în deosebii, când voiesc ca expedarea sė li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se aboneză din nou sė binevoiască a scrie adresa lămurit și sė arete și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans.“